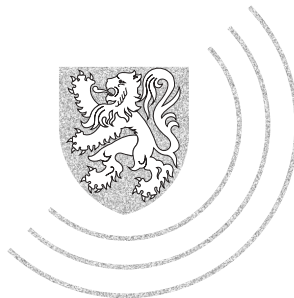

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

11 maart 2003

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Eloi Glorieux en Johan Malcorps –

houdende de sterilisatie van zwerkatten

TOELICHTING

Steeds meer steden en gemeenten kampen met het probleem van zwervkatten. Een kat wordt doorgaans gehouden als huisdier. Het dier wordt dan gevoed en verzorgd door zijn eigenaar. Soms worden deze huisdieren echter gedumpt en in de vrije omgeving aan hun lot overgelaten. Ook gebeurt het dat poesjes uit nesten van niet-gesteriliseerde huiskatten, waarvoor geen 'gastgezin' gevonden wordt, in de omgeving worden losgelaten. Daar kan één katin in amper 16 maanden voor 36 nakomelingen zorgen. Zo ontstaat een zwervkattenprobleem dat zichzelf niet oplost, maar integendeel steeds erger wordt. Zwervkatten vormen op die manier een bedreiging van het natuurlijke evenwicht binnen de inheemse fauna en flora. Zo zijn zwervkatten frequent dragers van toxoplasmose. Verder zorgt het teveel aan katten voor nachtelijke lawaaihinder wanneer er territoriumstrijden worden uitgevochten. Ook tijdens de meer romantische momenten, het minnespel, zorgen zwervkatten 's nachts vaak voor overlast.

De 'overtollige' jonge huiskatjes naar een asiel brengen is geen goed alternatief omdat de asielen al overvol zitten, waardoor men verplicht is de jonge gezonde dieren pijnloos te doden. Nog minder aanvaardbaar is het om deze kattenjongen eigenhandig op vaak gruwelijke wijze om te brengen, onder andere door verdrinking of verstikking, zoals jammer genoeg nog maar al te vaak gebeurt. Om aan deze primitieve 'oplossingen', een einde te maken, is het nodig dat er een diervriendelijker alternatief wordt gestimuleerd. Verwilderde huiskatten steriliseren is een goede oplossing die ervoor zorgt dat er geen ongewenste kattenjongen meer bijkomen en dat kattenjongen niet langer overal gedumpt of op pijnlijke wijze omgebracht worden. Maatregelen ter bescherming van het leefmilieu en het natuurbehoud moeten, voorzover dat mogelijk is, op een diervriendelijke wijze uitgevoerd worden.

Het dierenasiel is voor zwervkatten geen goede oplossing. Een asiel biedt een tijdelijke opvang voor mishandelde, achtergelaten of in beslag genomen dieren met de bedoeling hun zo snel mogelijk een nieuwe thuis te geven. Voor 95 percent van de zwervkatten is dat evenwel onmogelijk, omdat volwassen zwervkatten verwilderd zijn, waardoor ze ongeschikt zijn voor adoptie.

Het doden van zwervkatten is evenmin een probaat middel om de overpopulatie weg te werken. Katten zijn territoriumdieren. Als op een bepaalde opper-

vlakte te veel katten zitten, worden andere verjaagd, zelfs de eigen jongen. Die gaan dan op zoek naar een eigen plek, waardoor het probleem zich territoriaal uitbreidt. Wordt een aantal katten gedood, dan wordt hun plaats snel weer ingenomen door nieuwgeboren jongen, die dan ook weer kleintjes krijgen. Bovendien lijdt een dergelijke in-teelt tot degeneratie. Indien deze zwervkatten daarentegen gesteriliseerd worden, dan komen er geen nieuwe bij en blijft de kattenpopulatie onder controle. Verder is de vaak toegepaste praktijk van het plaatsen van gif ronduit onverantwoord. Het is immers zo dat niet alleen zwervkatten dat gif kunnen opeten maar ook gewone huiskatten, honden, andere dieren en zelfs kinderen.

Het steriliseren van zwervkatten is daarom zowel de meest efficiënte als de meest diervriendelijke manier om het probleem op te lossen. Ook dierenrechtenorganisaties en dierenopvangcentra pleiten voor een professioneel uitgevoerd project van zwervkattensterilisatie. Een dergelijke op deskundige wijze uitgevoerde ingreep heeft geen nadelige gezondheidseffecten voor de dieren in kwestie. Integendeel, een kat heeft na sterilisatie minder kans op tumoren, schijnzwangerschappen en baarmoederkanker.

Een aantal Vlaamse steden en gemeenten gaven ondertussen al gehoor aan de oproep van onder andere Gaia en Veeweyde om sterilisatieprojecten voor zwervkatten op te zetten. De zwervkatten worden gevangen in speciale bakken en gesteriliseerd door een dierenarts. Te fel verzwakte of zieke zwervkatten, die een direct gevaar vormen voor gezonde dieren of zelfs voor de volksgezondheid, worden door de dierenarts op pijnloze wijze gedood. Na de sterilisatie en de eventuele naverzorging worden de dieren terug in hun territorium geplaatst. Tevens voeren enkele gemeentebesturen een informatiecampagne om de inwoners te motiveren ook hun huiskatten te laten steriliseren. Het professioneel vangen van de dieren en de vergoeding voor de dierenarts worden bekostigd door een daartoe in de gemeentebegroting opgenomen budget. In sommige gemeenten wordt er evenwel te weinig geld vrijgemaakt en loopt het project dus halverwege vast. Daarom is het zinvol bij decreet een subsidieregeling in te voeren waarbij de Vlaamse regering, door middel van een financiële tegemoetkoming, de Vlaamse steden en gemeenten motiveert om een professioneel en diervriendelijk sterilisatieprogramma voor zwervkatten op touw te zetten en dat te koppelen aan een algemene informatiecampagne voor de bevolking over sterilisatie van huiskatten.

Het totale subsidiebudget is onder meer afhankelijk van het aantal steden en gemeenten die een sterilisatieproject starten en hiervoor bij het Vlaamse Gewest een subsidiedossier indienen. De grootste kosten vormen de vergoedingen voor de heelkundige ingreep door de dierenarts. De prijs voor een sterilisatie van een kat varieert. De gemiddelde prijs bedraagt circa 90 euro voor de sterilisatie van een kattin en 47 euro voor de castratie van een kater. Een andere kostenfactor vormt de aanschaf van speciale bakken waarin de dieren gevangen worden. Die kosten ongeveer 120 euro (excl. BTW) per vangkooi. Het bedrag voor de begeleidende informatiecampaïne (bijvoorbeeld via het gemeentelijke infoblad) en de werkuren van de gemeentewerklieden niet meegerekend, kost het vangen van 50 zwervkatten (25 katers en 25 kattinnen) met twee speciale vangkooien en vervolgens de sterilisatie of castratie tegen het normale honorarium gemiddeld zo'n 3.790 euro. Ter vergelijking: de stad Halle trok 5.000 euro uit op haar begroting, de gemeente Keerbergen 4.000 euro, Kalmthout 2.500 euro.

Dit voorstel van decreet geeft alle ruimte aan de Vlaamse regering om, afhankelijk van de beschikbare begrotingsmiddelen van de Vlaamse overheid, het subsidiebudget jaarlijks vast te leggen. Een vrijblijvende denkoefening louter ter oriëntatie: als de forfaitaire subsidie zou worden vastgesteld op 3.000 euro en als 150 Vlaamse steden en gemeenten een reglementair subsidieaanvraagdossier indienen, dan kost dat de Vlaamse overheid 450.000 euro.

Een subsidiesteun van de Vlaamse overheid kan de steden en gemeenten motiveren om daadwerkelijk een professioneel en diervriendelijk sterilisatieprogramma voor zwervkatten op te zetten. Voor die gemeenten die al van het nut van een dergelijk project overtuigd waren, kan de subsidie bijdragen tot de kwaliteitsvolle realisatie ervan.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest nam op 26 april 2002 een soortgelijke ordonnantie "betreffende de sterilisatie van zwervkatten" aan. De opmerkingen van de Raad van State op het oorspronkelijke voorstel van ordonnantie over de bevoegdheid van het Gewest in deze materie, werden in de herwerkte en zodoende goedgekeurde ordonnantie voor een groot deel verwerkt. Dit voorstel van de-

creet tracht, meer nog dan de uiteindelijk goedgekeurde Brusselse ordonnantie, rekening te houden met de oorspronkelijke opmerkingen van de Raad van State op de ontwerp tekst van de Brusselse ordonnantie. Qua inhoud is dit voorstel van decreet equivalent aan de Brusselse ordonnantie, juridisch-technisch zijn er wel heel wat verschillen.

Daarenboven heeft het Arbitragehof in zijn arrest van 31 januari 1989 gesteld dat de ziekten van huisdieren weliswaar tot de bevoegdheid van de federale wetgever behoren, maar dat de gewestelijke wetgever wel degelijk bevoegd is voor in het wild levende dieren. Ofschoon zwervkatten geen wilde katten zijn in de zoölogische betekenis van de classificatie van de diersoorten, zijn ze ontegensprekelijk dieren die in het wild leven.

Artikel 2

1° en 2° : de definities spreken voor zich.

3° : dierenartsen zijn al diegenen die de diergeneeskunde mogen uitoefenen volgens artikel 4 van de wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde.

Om als vereniging of particulier in aanmerking te komen, moeten zij aan de gemeente een zekere expertise en/of ervaring aantonen op het vlak van de verzorging van katten.

Artikel 3

§ 1. Het gaat om subsidies aan gemeenten ter wille van sterilisatiecampagnes voor zwervkatten. De subsidie kan niet worden aangewend als tegemoetkoming in de kosten voor het steriliseren van huisdieren.

§§ 2 en 3. De therapeutische vrijheid van de dierenartsen wordt volledig gerespecteerd. De dierenarts kan vrij beslissen om een zwervkat na onderzoek te steriliseren of, zo nodig in het belang van het dier, af te maken. De dierenarts handelt volgens de regels van de deontologie, eigen aan zijn beroep.

Artikel 4

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 5

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 6

De opnieuw vrijgelaten gesteriliseerde zwervkatten zijn fysiek herkenbaar. Ze mogen niet meer gedood of uitgeroeid worden.

Artikel 7

De toepassing van het decreet wordt toevertrouwd aan de Vlaamse regering. De praktische regels, alsook het totale ter beschikking gestelde subsidiebedrag, wordt bepaald door de Vlaamse regering. Afhankelijk van de interesse vanwege de Vlaamse steden en gemeenten en het succes van dit initiatief, kan het subsidieniveau de daarop volgende begrotingsjaren worden aangepast.

Eloi GLORIEUX

Johan MALCORPS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° zwervkatten : katten die voornamelijk leven op openbare plaatsen of in leegstaande gebouwen en geen eigenaar hebben. Zij leven onder meer in plantsoenen en op braakliggende gronden. Zwerfkatten kunnen zich vrij verplaatsen en voortplanten. Zwerfkatten onderscheiden zich van huiskatten die voornamelijk leven in en bij de woning van hun eigenaar, die controle heeft over hun bewegingsvrijheid en hun voortplanting ;
- 2° sterilisatie : de castratie van katers, de ovariectomie of de ovario-hysterectomie van kattinnen ;
- 3° dierenartsen, verenigingen en particulieren : dierenartsen verenigingen en particulieren die een overeenkomst hebben gesloten met de gemeente in het kader van een sterilisatie-actie.

Artikel 3

§ 1. Het Vlaamse Gewest voert een forfaitaire subsidie in voor steden en gemeenten die acties op touw zetten in het kader van de sterilisatie van zwervkatten op hun grondgebied.

§ 2. Om die subsidie te krijgen, moeten de gemeenten een beroep doen op de diensten van dierenartsen, niet alleen voor de eigenlijke heelkundige ingreep en de bijhorende anesthesie maar ook voor de nazorg en de behandeling van het geopereerde dier, en voor het afmaken van dieren, als dat nodig is.

De dierenarts beoordeelt zelf of sterilisatie dan wel afmaken gewenst is.

Artikel 4

De gemeente zorgt ervoor dat alle dierenartsen die op haar grondgebied gevestigd zijn, de kans krijgen om aan het sterilisatieproject deel te nemen. Indien meerdere dierenartsen interesse vertonen, zorgt de gemeente voor een evenredige verdeling van de opdrachten.

Een kopie van de overeenkomst, gesloten tussen de dierenartsen en de gemeente, wordt aan de Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen gestuurd.

Artikel 5

Het vangen van de katten gebeurt door de gemeentelijke overheidsdiensten of door verenigingen en particulieren.

Artikel 6

De gesteriliseerde zwervkatten worden op een door de Vlaamse regering te bepalen manier fysiek identificeerbaar gemaakt. Na herstel worden de zwervkatten weer teruggeplaatst in hun territorium.

Artikel 7

De Vlaamse regering stelt het bedrag van de forfaitaire subsidie en de aanvraagprocedure vast.

De Vlaamse regering bepaalt de standaardovereenkomst die afgesloten wordt tussen de gemeente en de dierenartsen, verenigingen en particulieren.

Eloi GLORIEUX
Johan MALCORPS
